

СТЕНОГРАМА
громадських слухань
Державної інспекції ядерного регулювання України
щодо можливості продовження експлуатації ядерної установки
енергоблоку №3 Запорізької АЕС

Дата проведення – 24.10.2017

м. Енергодар, Запорізька обл.

Кількість зареєстрованих учасників – 212 осіб

Головуючий:

Виконуючий обов'язки Голови Держатомрегулювання Столярчук Б.В.

Секретар:

Голова Громадської ради при Держатомрегулювання Рожило Я.О.

Столярчук Б.В.: Сьогодні Державна інспекція ядерного регулювання проводить громадські слухання щодо можливості продовження експлуатації енергоблока №3 Запорізької АЕС у понадпроектний термін. Ці громадські слухання проводяться на виконання положень Орхуської конвенції щодо доступу та участі громадян у рішеннях, що стосуються довкілля. Хочу зауважити, що підхід щодо продовження термінів експлуатації, це є загальносвітовий підхід, який використовується, як в Сполучених штатах Америки, так і в Західній Європі. Уряд України, хочу вас проінформувати, в своїй Енергетичній стратегії до 2035 року прийняв рішення щодо подальшого розвитку атомної енергетики, на сьогодні ми маємо успішний досвід продовження термінів експлуатації шести енергоблоків, це 2 енергоблока на Рівненській АЕС, 2 енергоблока на Южно-Українській АЕС і 2 енергоблока на Запорізькій АЕС. Ну хочу звернути, чи зауважити, те що процес підвищення експлуатації, це безперервний процес, який стосується не тільки енергоблоків, термін експлуатації яких продовжується, а і нових енергоблоків. Практично підвищення безпеки, як показує практика, починається з введення в експлуатацію навіть нових енергоблоків. Не можу оминати увагою також презентацію України, яка була у минулому році, щодо виконання зобов'язань відповідно до конвенції про ядерну безпеку. Україна за визнанням мирової спільноти повністю виконала свої зобов'язання, тому нам є чим пишатися. Цьому громадському обговоренню передувала державна експертиза ядерної та радіаційної безпеки Звіту з періодичної переоцінки безпеки. Також Державна інспекція ядерного регулювання здійснила інспекційне обстеження енергоблока №3 Запорізької АЕС, за наслідками якого був виданий відповідний акт, акт обстеження. Ну як і в минулому 2016 році Держатомрегулювання запросила на ці громадські слухання не тільки громадські організації, а також уряд, комітети Верховної Ради, представників Ради національної безпеки та оборони, та всі причетні організації, які, чи працюють, чи контролюють, чи просто цікавляться безпекою ядерної енергетики. В кінці виступу хотів би запропонувати в якості секретаря громадських слухань Рожила Ярослава Олександровича, який є на поточний час головою громадської ради Державної інспекції ядерного регулювання. Хочу подякувати всім присутнім, що знайшли час та бажання взяти

участь в цих громадських слуханнях і хочу передати слово президенту НАЕК «Енергоатом» Недашковському Юрію Олександровичу.

Недашковський Ю.О.: Дякую Борис Васильович! Доброго дня всім, шановні друзі, колеги, для мене надзвичайно приємно, десь приблизно через рік, знову зустрітися у цій залі, з аналогічного питання, рік назад ми розглядали продовження строку служби, ми зустрічались двічі, першого, другого енергоблоку на Запорізькій атомній електростанції, цей процес триває, зараз ми розглядаємо питання можливості продовження строку служби третього енергоблоку Запорізької атомної електростанції. І я звичайно вдячний всім небайдужим, дуже приємно бачити перед собою повну залу людей, які не тільки працівники атомної електростанції, але і представники громадських організацій, представники територіальних громад, які живуть у зонах спостереження, у зоні спостереження атомної електростанції. Звичайно, питання продовження строку служби, це питання дуже складне, воно поєднує в собі цілий комплекс заходів, як інжинірингового, науково-технічного, обґрунтовуючого характеру, так і великий обсяг модернізаційних робіт, про які сьогодні буде говоритись, тобто ті роботи, які виконуються безпосередньо в залізі, замінюється обладнання, відпрацювавши свій фізичний ресурс, морально устарівше обладнання, виконуються додаткові заходи з безпеки, на підставі світового досвіду, в тому числі і сумного досвіду, це теж треба говорити, і ми враховуємо цей досвід для того, щоби не повторювати ті події, які в принципі супроводжували всю історію мирної атомної енергетики. Але треба розуміти, що атомна енергетика, це просто інструментарій, за яким люди, які працюють на атомній електростанції, дарують іншим людям таке благо, як електрична енергія. Тобто це робота не сама по собі, це робота для економіки держави, робота для кожного домашнього господарства, для кожної людини. І сьогодні от, так співпало, мені дуже приємно, що ми можемо розпочати нашу сьогоднішню роботу з певної урочистості, оскільки людина, яка на Запорізькій АЕС відповідає за кадрове забезпечення, тобто за забезпечення і постачання кадрів для Запорізької атомної електростанції, Кривцов Олександр Олександрович, заступник генерального директора з кадрової роботи, святкує свій ювілей 60-річний, і, враховуючи його внесок у розвиток вітчизняної атомної енергетики, не тільки Запорізької атомної електростанції, Компанія прийняла рішення про нагородження його відомчою відзнакою, я хотів би, щоби заступник директора з кадрів і соціальних питань Янішевський Владислав Казимирович зачитав відповідний наказ.

Янішевський В.К.: Добрий день, шановні друзі! Дозвольте зачитати витяг із наказу 882-к від 22 вересня 2017 року про нагородження працівників Запорізької атомної електростанції. За добросовісне виконання трудових обов'язків, високий професіоналізм та сумлінну багаторічну працю, наказую нагородити нагрудним знаком «Почесний працівник атомної енергетики» Національної атомної енергогенеруючої компанії «Енергоатом» Кривцова Олександра Олександровича, заступника генерального директора з кадрів та соціального розвитку - директора служби людських ресурсів.

Недашковський Ю.О.: Шановні колеги, дозвольте продовжити, ще кілька слів буквально відносно теми, щодо якої ми сьогодні тут зібралися. Борис Васильович у своєму вступному слові вже сказав про те, що нещодавно урядом України було прийнято Енергетичну стратегію до 2035 року, ми всі теж приймали в ній, в її розробленні, в її обговоренні, в її прощтовхуванні, так би мовити, дуже

активну участь. Багато зауважень, які давали працівники «Енергоатома», атомних станцій, були враховані в цій стратегії, не все нам там в ній подобається, з точки зору і форми, можливо, і з точки зору самої побудови, цього, її структурованості, як документу, але ключовим є те, що, дійсно, атомна енергетика визначена, як ключова частка енергетичного сектору України, на зазначений період, який буде звичайно ж не тільки зберігатися у нинішньому стані, але й продовжуватиметься його розвиток, її розвиток. І треба розуміти, що цьому повинно передувати дуже багато умов, і дуже напружена робота. Одне питання, і це ключове питання для того, щоб ми зберегли наш парк ядерних установок в Україні, ми звичайно ж повинні виконати Комплексну (зведену) програму підвищення безпеки, яка затверджена урядом, яка співфінансується міжнародними фінансовими організаціями, пройшла відповідну експертизу в європейських експертних організаціях і отримала підтримку з боку європейського співтовариства, співфінансується Європейським банком реконструкції і розвитку і Євратомом. Зараз більша частина заходів цієї програми виконана, ті заходи, які виконані безпосередньо на, в цілому по Компанії, ті заходи які виконані безпосередньо на третьому блоці Запорізької АЕС, вони будуть звучати у відповідних доповідях. Це перший пріоритет. Друге, нам, для того, щоб зберегти цей флот атомних реакторів, нам звичайно ж треба виконати великий захід, велику кількість заходів, великий обсяг робіт із продовження строку служби, як я вже говорив, це заміна обладнання, це виконання інжинірингових, модернізаційних і багатьох, багатьох інших робіт, в тому числі обґрунтування безпеки і проведення державної експертизи. Нам звичайно потрібно закладати засади для подальшого нового ядерного будівництва, нам потрібно вирішувати питання із паливопостачанням, якщо ми говоримо про свіже ядерне паливо, на сьогодні джерела його постачання диверсифіковані, ми перша країна, яка у світі взагалі, яка експлуатує реактори російського дизайну ВВЕР-1000, яка має два абсолютно альтернативних, конкурентоздатних джерела постачання свіжого ядерного палива. Зараз ми вирішуємо питання, завершуємо по суті вирішення питання із поводження із відпрацьованим ядерним паливом, Запорізька атомна станція вирішила для себе це питання давно, ще на початку 2000-них, ввівши пристанційне сховище, для трьох інших атомних станцій, Хмельницької, Рівненської, Южно-Української ми на днях будемо розпочинати уже будівництво, підписано відповідний контракт, проведена, відведена земельна ділянка, схвалено і урядом затверджено проект будівництва, ми отримали в цьому році ліцензію Держатомрегулювання на будівництво і введення в експлуатацію і через кілька тижнів буде урочиста церемонія підйому першого кубометру землі, з тим, щоб із 2019 року ми вже могли, розпочалося виготовлення обладнання компанією Holtec International, в цьому році перше обладнання буде поставлено в Україну, а з 2019 року ми вже поставимо перші контейнери з відпрацьованим ядерним паливом на майданчику централізованого сховища. І багато-багато інших заходів, які ми намітили для того, щоби наш, наша атомна енергетика була і надійною, і безпечною, і змогла забезпечувати і народне господарство, і домашні господарства високоякісною електричною енергією. І один із таких кроків звичайно ж це той крок, раді якого ми сьогодні зібрались, це вирішення питання про подальшу долю третього енергоблоку Запорізької атомної електростанції. Великий обсяг робіт, я повинен сказати, що, якщо порівнювати з іншими блоками, ми ж теж вчимося, набираємо досвіду, мабуть це найбільший обсяг робіт, порівняно з тими уже шістьма блоками, по яких було уже прийнято рішення, і

надано Держатомрегулюванням ліцензію на продовжений строк служби. Оскільки ми стартували з питанням продовження строку служби на початку 2000-них, там тривалий час ми розробляли підходи, концепцію, напрацьовували нормативну базу, обкатували на перших енергоблоках, зараз для нас це вже просто, я з гордістю можу сказати, питання, яке стоїть по суті на потоці, тому що наступним іде четвертий запорізький енергоблок, наступним іде третій рівненський, перший хмельницький, третій южноукраїнський, і так далі, це для нас дуже велика задача, але сьогодні, знову ж таки повторюю, ми зосередимося на питаннях третього енергоблоку Запорізької атомної електростанції, і я вважаю, що колектив станції в цілому відпрацював дуже і дуже добре у всіх цих питаннях, ну а докладніше вся інформація буде надана у доповіді генерального директора Остаповця Олександра Анатолійовича, ну а ми у вашому розпорядженні для того, щоби відповісти на будь-які ваші запитання, прийняти ті ваші зауваження, коментарі, в роботу, які потребують додаткового опрацювання, з тим, щоби вся інформація, яка цікавить небайдужих людей, була у цій залі, або потім, після цієї зали на відповідних сайтових ресурсах, була розміщена і доведена для кожного громадянина України. Дякую!

Рожило Я.О.: Дякую Юрію Олександрович! Ну, доброго дня, перш за все, шановні учасники громадських слухань, мене звати Рожило Ярослав, я голова громадської ради Держатомрегулювання, і мені випало сьогодні модерувати ці слухання, як і минулого разу. Перш за все я хотів повідомити вам, що зареєструвалося ну там на момент початку 197 осіб, кажуть що ще люди де хто ходить, відповідно у нас є певні, певний регламент, я його зараз озвучу, хочу всіх попередити, що ведеться аудіозапис цих громадських слухань, щоб потім сформувати протокол. Тобто результатом цих громадських слухань буде протокол, і ви можете долучитися, ну скажімо так, до його формування, своїми запитаннями, пропозиціями, зауваженнями. В ході цих громадських слухань або ви можете в письмовій формі також, тому що є усна і письмова форма, там Секретаріат, от ви можете залишити, от бачите, свої зауваження в письмовій формі. Далі цей протокол буде розміщений на сайті Держатомрегулювання, ваші зауваження будуть опрацьовані, всі пропозиції підлягають обов'язковому розгляду, відповідно, на протязі двох тижнів, наскільки я пам'ятаю, має бути сформований вже протокол-звіт, потім розміщений на сайті. Тепер щодо обговорення, перш ніж почати, перш ніж почати взагалі громадські слухання. Я попрошу, от да, якраз мені підказують, я попрошу всіх перевести свої телефони в беззвучний режим, просто щоб трохи не заважати один одному і давайте трохи один одного шанувати, тобто будемо коректними. Коли людина говорить давайте інші будуть слухати. Коли у вас є що сказати потім в кінці буде обговорення ви підіймаєте руку. Ви можете записатися на доповіді, я не знаю там, на скільки я розумію троє чи четверо чоловік вже записалися. Регламент у нас, порядок буде такий, що спочатку буде доповідь Замовника проекту рішення – це Генеральний директор ВП «Запорізька АЕС» Остаповець Олександр Анатолійович, дається приблизно до пів години, далі доповіді учасників громадських слухань, які записались по сім хвилин максимум і далі пропозиції, зауваження від присутніх, ну і відповіді від учасників громадських слухань представників Держатомрегулювання і «НАЕК «Енергоатом». Я думаю що з цього можна розпочати і передаю слово для доповіді Остаповцю Олександровичу.

Остаповець О.А.: Добрый день уважаемые коллеги, уважаемые участники общественных слушаний. Я вас приветствую в этом зале. Для нас это очень ответственный момент, очень важный момент – это результат работы нашего многотысячного коллектива. По докладу. Первый слайд пожалуйста. По состоянию энергетики мира. Согласно данным МАГАТЭ на сегодняшний день в мире работает 448 атомных реакторов. Энергоблок №3 Запорожской АЭС принят в промышленную эксплуатацию 05 марта 1987 года. В настоящее время в Украине эксплуатируется 15 ядерных энергоблоков, из которых 6 входят в состав Запорожской атомной электростанции. 29 марта 2015 года Запорожской АЭС был выработан 1 триллион кВтч электроэнергии. Вклад энергоблока №3 в этот объем составил 190 миллиардов кВтч. Продление эксплуатации энергоблоков – приоритетное направление деятельности Компании, предусмотренное Энергетической стратегией Украины. В настоящий момент проводятся работы по подготовке к продлению срока эксплуатации энергоблоков Украины, в том числе 2-х энергоблоков Запорожской АЭС – это третьего и четвертого. Особую актуальность данное направление деятельности приобретает именно сейчас, в сложных экономических условиях, при дефиците электроэнергии в стране. Справочно: стоимость одной выработанной АЭС электроэнергии, составляет 48 копеек за кВтч и является минимальной на сегодняшний день. Объем производства электроэнергии атомными электростанциями за 9 месяцев 2017 года составил 56,5% от общего количества выработанной электроэнергии. Из этого объема более 40% выработано Запорожской АЭС. Таким образом, Запорожская АЭС является основой энергетики Украины, и важнейшим элементом энергетической безопасности страны. Продление проектного срока эксплуатации атомных энергоблоков является признанной мировой практикой, которая обоснована экономически и обеспечивает повышение уровня их безопасности. В Украине, на базе документов МАГАТЭ, создана национальная нормативная база, устанавливающая нормы и требования при продлении эксплуатации энергоблоков АЭС. Основные документы вы можете увидеть на слайдах, они перечислены. В настоящий момент Запорожская АЭС выполнила все процедурные действия по подготовке энергоблока №3 к продлению эксплуатации, установленные нормативными документами. В соответствии с действующей лицензией на эксплуатацию ядерной установки, проектный срок службы энергоблока №3 Запорожской АЭС завершился 5 марта 2017 года. Эксплуатирующая организация до завершения проектного срока службы 3-го энергоблока подала в Госатомрегулирование заявление на внесение изменений в лицензию на эксплуатацию ядерной установки в части продления его срока эксплуатации. Был разработан отчет по периодической переоценке безопасности энергоблока №3, в котором обоснована возможность его безопасной эксплуатации в сверхпроектный срок. В отчете, также, предоставлен анализ безопасности энергоблока с учетом фундаментальных принципов и факторов безопасности, согласно рекомендациям МАГАТЭ. Отчет прошел государственную экспертизу ядерной и радиационной безопасности. Согласно выполненному анализу, целевые критерии безопасности для действующих энергоблоков – выполняются. Планируемые Запорожской АЭС, технические и организационные мероприятия на последующие годы, позволяют обеспечить дальнейшее улучшение показателей безопасности. Учитывая результаты прогнозирования технического состояния и критических элементов энергоблока, полученные при проведении периодической переоценки безопасности

блока, обоснована возможность продления срока эксплуатации энергоблока №3 Запорожской АЭС в сверхпроектный период. В соответствии с планом лицензирования и программой подготовки энергоблока №3 к эксплуатации в сверхпроектный срок, реализованы мероприятия по управлению старением и оценке технического состояния элементов, по квалификации оборудования, по повышению безопасности. Результаты выполнения этих мероприятий вошли в соответствующие разделы отчета по периодической переоценке безопасности, как исходные данные для оценки возможности дальнейшей безопасной эксплуатации энергоблока. При разработке и реализации программы и плана лицензирования продления эксплуатации, особое внимание было уделено техническому состоянию элементов, систем, зданий и сооружений. Для подтверждения возможности безопасной и эффективной эксплуатации энергоблока в сверхпроектный срок выполнен комплекс работ по оценке технического состояния оборудования, трубопроводов, зданий, сооружений и строительных конструкций. На слайдах вы сможете увидеть всё это в дальнейшем. Центральным направлением деятельности при продлении эксплуатации является повышение безопасности энергоблоков. С целью доведения уровня безопасности энергоблоков до современного уровня постановлением Кабинета Министров Украины введена в действие «Комплексная программа повышения уровня безопасности энергоблоков атомных электростанций». Кроме того, по результатам анализа опыта, полученного в результате аварии на АЭС «Фукусима», Постановлением Коллегии Госатомрегулирующего согласован «Національний план дій за результатами «стрестестів», которым определены дополнительные «постфукусимские» мероприятия по повышению безопасности энергоблоков АЭС Украины, в том числе и энергоблока №3 Запорожской АЭС. Всё, что требуется современной нормативной базой - выполнено, но работу по повышению безопасности мы продолжаем. В настоящее время 37 мероприятий – выполнено, отчеты согласованы в Госатомрегулирующем, 20 мероприятий – находятся в стадии завершения - это до окончания планово-предупредительного ремонта энергоблока №3 и четыре мероприятия выполняются в согласованном с ГИЯРУ объеме. Вашему вниманию мы представляем слайд, на котором описана информация о выполнении мероприятий в части тепломеханического оборудования. Это первый слайд. И следующий слайд - это аналогичная информация для информационно-управляющих систем и электротехнического оборудования. Из 15-ти запланированных «постфукусимских» мероприятий: 3 - выполнены, отчеты о выполнении согласованы ГИЯРУ, 8 - выполняются в ППР-2017 года в полном объеме и 2 выполняются в ППР-2017 года в согласованных объемах с завершением после продления срока эксплуатации. Согласно выводам отчета по периодической переоценке безопасности, уровень безопасности энергоблока №3 не ниже установленного в действующих нормативных правилах по ядерной и радиационной безопасности. На приведенных ниже слайдах, в качестве примера, мы предоставляем некоторые мероприятия по повышению безопасности, выполненные на энергоблоке №3. Это замена тепловой изоляции на тепловую изоляцию кассетного типа. Это установка регулирующих клапанов системы аварийного охлаждения активной зоны реактора низкого давления. Следующий слайд пожалуйста. Для повышения надежности работы питательного узла парогенераторов, регулирующие клапаны шибберного типа заменены на дисковые разгруженные клапаны. Проведена огнезащита кабельных трасс, подходящих над

сборками питания оборудования защитными покрытиями из негорючего огнезащитного материала. Выполнена замена аппаратуры аварийных и предупредительных защит реактора на современно программно-технический комплекс ПТК АЗ-ПЗ. Заменена аппаратура контроля нейтронного потока на аппаратуру, обладающую повышенной надежностью, улучшенными характеристиками, развитой системой самодиагностики. Модернизирована аппаратура регуляторов поддержания и ограничения мощности (АРМ, РОМ) и оборудования, выполняющего функции ускоренной предупредительной защиты блока, путем полной замены на современный программно-технический комплекс ПТК АРМ-РОМ УПЗ. Выполнена замена оборудования системы внутриреакторного контроля на новый цифровой программно-технический комплекс. С целью повышения пожарной безопасности и предела огнестойкости существующих перекрытий кабельных каналов и фальшполов в помещениях, содержащих электротехническое и электронное оборудование, нанесено на поверхность съемных негорючих конструкций перекрытий кабельных каналов и фальшполов защитного покрытия из негорючего огнезащитного материала. По «постфукусимским» мероприятиям. Генераторный модуль МДГ-0,4 кВ для запитки собственных нужд энергоблоков при полном обесточении. Вы на слайде видите его. Также мобильные насосные установки МНУ-500 для подпитки бассейна выдержки, парогенераторов, ответственных потребителей технической воды группы «А». Одним из главных направлений деятельности при эксплуатации Запорожской АЭС является обеспечение соблюдения законодательства в области защиты людей и окружающей среды от радиационного воздействия. Нормы радиационной безопасности, строго выполняются ГП «НАЭК «Энергоатом» в целом и Запорожской АЭС в частности, на протяжении всего срока эксплуатации энергоблоков. Создана и постоянно функционирует система радиационного контроля окружающей среды, представляющая собой целый комплекс организационных и инженерно-технических мероприятий. Они перечислены на данном слайде. Радиационный мониторинг окружающей среды района расположения ЗАЭС проводится в двух направлениях – это периодический контроль осуществляется в 46 стационарных пунктах, постоянный контроль осуществляется при помощи сети стационарных постов наблюдения системы «Кольцо», на слайде она представлена, расположенных в 30-ти километровой зоне Запорожской АЭС. Информация с постов системы Кольцо в режиме реального времени предоставляется на официальный сайт Запорожской АЭС. Вы можете увидеть. В течение всего времени наблюдения мощность дозы гамма – излучения соответствует природному фону, соответственно влияние на людей и окружающую среду отсутствует. Дозы облучения населения от выбросов Запорожской АЭС значительно ниже установленных правилами и нормами. На слайде приведены значения их за весь период. Объемная активность радионуклидов Цезия -137 в атмосферном воздухе не превышала нормативных величин за весь период наблюдений. В течение последних лет содержание Стронция-90 во всех компонентах водной среды Каховского водохранилища находится на одном уровне, в 100 раз меньше допустимой концентрации. На Запорожской АЭС большое внимание уделяется обращению с радиоактивными отходами. Ведется комплексная модернизация системы обращения с твердыми радиоактивными отходами. Ведется жесткий и системный учет радиоактивных отходов, на всех стадиях обращения с ними. В целом наблюдается общая тенденция к уменьшению

радиоактивных отходов образующихся в результате эксплуатации атомной электростанции. Действующий комплекс оборудования для переработки радиоактивных отходов исключает возможность превышения установленных норм по воздействию на людей и окружающую среду. Современное, внедряемое оборудование, на слайде приведено, обеспечивает минимизацию объемов радиоактивных отходов. Свободный объем хранилищ радиоактивных отходов обеспечивает возможность размещения отходов, образующихся в сверхпроектный срок эксплуатации. Также важнейшим направлением деятельности Запорожской АЭС является контроль за влиянием эксплуатации станции на окружающую среду. Запорожской АЭС выполнен анализ оценки влияния на окружающую среду при эксплуатации, результаты отражены в соответствующем отчете ОВОС, представленном общественности и государственным органам. Материалами ОВОС подтверждено, что экологический риск, связанный с эксплуатацией АЭС, незначителен. Радиационное воздействие на население ограничено и соответствует требованиям нормативных документов. Материалами ОВОС подтверждено, что эксплуатация Запорожской АЭС ведется таким образом, что радиационное воздействие на население не превышает уровень природного фона, что соответствует требованиям нормативных документов. Деятельность станции полностью отвечает и соответствует нормам, правилам, стандартам действующему законодательству Украины. В соответствии с нормативными требованиями большое внимание уделяется противоаварийной работе, то есть совершенствованию управляемости при развитии и локализации аварии. Для достижения указанных задач, проводятся регулярные противоаварийные тренировки. Один раз в три года Запорожская АЭС - совместная с ГП «НАЭК «Энергоатом» и другими министерствами, ведомствами. Ежегодно проводится общестанционная противоаварийная тренировка, в ходе которой отрабатывается взаимодействие Запорожской АЭС, пожарных частей и ряда других ведомств. Кроме того хочу добавить, что кроме этих тренировок противоаварийных проводится еще ряд противоаварийных тренировок по отдельно разработанному графику в более частый период. То есть практически один раз в месяц проводится тренировка. На Запорожской АЭС принят комплекс мер, обеспечивающих управляемость любой ситуацией. В частности оборудованы внутренний и внешний кризисные центры. На слайде их видно. Оборудованы защитные сооружения для защиты людей, исключаящие воздействие на них опасных факторов, которые могут возникнуть в результате чрезвычайной ситуации, военных действий и других непредвиденных ситуаций. Проектно-конструкторскими решениями и организационно-техническими мероприятиями обеспечена устойчивость Запорожской АЭС к различного рода внешним воздействиям. Анализ безопасности подтверждает надежную защиту сооружений, систем, элементов энергоблоков от влияния экстремальных воздействий природного характера. Запорожская АЭС построена на Украинском кристаллическом щите, который является одним из наиболее устойчивых структур мира. Для обеспечения сейсмической безопасности Запорожской АЭС в 30 км зоне, создана сеть сейсмологического мониторинга, оборудованных сверхчувствительными датчиками-сейсмометрами, которые регистрируют абсолютно все движения земли. Сеть готовится вводу в опытную эксплуатацию до конца 2017 года. Запорожская АЭС всегда открыта для общения по любым, интересующим граждан и общественность вопросам, в том числе и по вопросу продления срока эксплуатации энергоблоков. Материалы,

обосновывающие безопасность продления срока эксплуатации энергоблока №3 размещены на сайте Запорожской АЭС. Вы можете с ними ознакомиться. При подготовке к эксплуатации энергоблока №3, исходя из принципов открытости и доступности информации о своей деятельности, права граждан на участие в рассмотрении вопросов принятых решений, связанных с использованием ядерной энергии – реализованы. С 16 августа по 22 сентября было проведено восемь встреч с общественностью в формате общественных слушаний. Общественные слушания были проведены в трех населенных пунктах зоны наблюдения Запорожской АЭС. Участники слушаний в целом поддерживают деятельность ГП «НАЭК «Энергоатом» по продлению срока эксплуатации энергоблока №3 Запорожской АЭС, при условии соблюдения надлежащего уровня безопасности и сохранения социально-экономической компенсации риска от деятельности атомной станции для населения зоны наблюдения. Постоянно проводится анализ и мониторинг влияния деятельности Запорожской АЭС на население. Если взять демографическую ситуацию – она характеризуется положительной динамикой. Я считаю, что это свидетельствует о доверии к безопасности Запорожской АЭС в том числе. Эксплуатация Запорожской АЭС не оказывает при нормальных условиях эксплуатации в будущем не будет оказывать негативного воздействия на здоровье и население. Безусловно, очень важным моментом являются социальные аспекты эксплуатации станции. Тариф на электроэнергию для населения, которое постоянно проживает в тридцати километровой зоне, устанавливается в размере 70% от действующего тарифа для соответствующих групп населения. «НАЭК «Энергоатом» платит сбор в социально-экономическую компенсацию риска населения, которое проживает на территории зоны наблюдения, в размере 1% от объема реализуемой электроэнергии. В соответствии с планом распределения субвенций в 2017 году предусмотрено перечисление в специализированный государственный фонд средств в размере 137,5 миллиона гривен. За 6 месяцев 2017 года «Энергоатом», исходя из фактического объема реализованной электроэнергии, было перечислено в государственный бюджет, на социально-экономическую компенсацию риска для населения для последующего распределения местными бюджетами – 327,3 миллиона гривен. В 2016 году Запорожской АЭС было перечислено в государственный и местный бюджеты 478,5 миллиона гривен. А за первое полугодие 2017 года – 250,4 миллиона гривен. В 2017 году завершена государственная экспертиза отчета по периодической переоценке безопасности энергоблока №3 Запорожской АЭС и проведено его комплексное инспекционное обследование на предмет готовности к продлению эксплуатации блока №3. Материалами отчета о периодической переоценке безопасности подтверждена готовность эксплуатирующей организации обеспечить во время дальнейшей эксплуатации защиту персонала, населения, окружающей среды, в соответствии с требованиями норм, правил и стандартов. По результатам комплексного инспекционного обследования установлено, что на момент проверки «НАЭК «Энергоатом» имеет все условия для возможности проведения заявленной деятельности по эксплуатации энергоблока №3 в период долгосрочной эксплуатации. Спасибо за внимание! У меня доклад закончен.

Рожило Я.О.: Дуже дякую Олександр Анатолійович. Дуже все я б сказав лаконічно і чітко, навіть раніше закінчили ніж. Більше часу буде на обговорення. Тепер згідно регламенту у нас доповіді учасників громадських слухань. Поки що записалися тільки двоє. І першому надаю слово – Туз Андрій Михайлович. Ну тут

написано Совет молодых специалистов ЗАЭС, можливо це можна перекладати, як – Рада молодих фахівців на Запорізькій атомній електростанції. Давайте до 7 хвилин.

Туз А.М.: Дякую. Доброго дня, уважаемые участники общественных слушаний! Накануне слушаний я общался с многими молодыми работниками Запорожской АЭС, со своими друзьями, коллегами, родственниками, и все однозначно поддерживают продление срока эксплуатации энергоблоков ЗАЭС. Работа такого гиганта, как Запорожская атомная электростанция, - это тысячи рабочих мест, это поддержка и развитие социальной инфраструктуры, это стабильная работа энергосистемы Украины и опора экономики нашей страны. В конце концов, это свет и тепло, которого мы можем лишиться, потому что альтернативных источников электроэнергии, которые вмиг смогли бы заменить существующие мощности ЗАЭС, у нас к сожалению нет. Нужно ли продление - однозначно да! Единственный вопрос, который может у нас всех возникнуть, это: «Будет ли безопасной работа ЗАЭС и ее энергоблоков в сверхпроектный период?». Безопасная работа зависит, как я считаю от двух факторов. Первое, это конечно же оборудование, которое должно быть надежным, качественным. А второе – это персонал, который должен быть высококвалифицированным и хорошо подготовленным. Уверен, что руководство компании и администрация ЗАЭС всегда отдадут приоритет безопасности, который преобладает даже над экономическими факторами. Поэтому энергоблоки проходят тщательные проверки, а оборудование подвергается доработкам и модернизации. И это не пустые слова, мне лично доводилось наблюдать за работой в различных структурных подразделениях. Будучи оперативным персоналом, я обслуживал оборудование, начиная с центрального зала реакторного отделения, машинного зала турбинного отделения и заканчивая общестанционными объектами. Видел собственными глазами, как на первом и втором энергоблоках начиналось внедрение программно-технических комплексов, менялась аппаратура контроля нейтронного потока, обновлялась аппаратура измерения концентрации бора, выполнялись дополнительные постфукусимские мероприятия, и сейчас мы видим как эти два энергоблока уже работают безопасно в свой сверхпроектный период. К работам на энергоблоке №3 подход был не менее ответственным. Впервые также, вот лично наблюдал, как колоссальная работа проделана по модульной замене конденсатора основной турбины. В большинстве проведённых работ на энергоблоке №3 уже было сказано в докладе генерального директора и могу только еще раз согласиться со словами Александра Анатольевича, все действительно именно так. Не меньше внимания уделяется и персоналу. Сейчас эта подготовка начинается ещё со школьных лет. То есть в 10-х, 11-х классах проводится профориентационная работа. Далее ЗАЭС сопровождает учёбу в профильных вузах и после приёма на работу каждый проходит дополнительное обучение по специальным программам в учебно-тренировочном центре, на рабочих местах. Знания также передаются благодаря системе наставничества. Плюс, для поддержания квалификации регулярно проводятся тренировки, обучение, а также осуществляется периодическая проверка уровня знаний на экзаменах. Работники проходят психофизиологические обследования и медицинские осмотры. К тому же молодые ребята вначале принимаются на рабочие должности и постепенно проходят свой путь по карьерной лестнице. Поэтому став руководителями уже лично знакомы с особенностями работы непосредственно на оборудовании и понимают, насколько

важна безопасность. Люди, которые допускаются к управлению процессами в ядерном реакторе, уже имеют за своими плечами колоссальный опыт, причём накопленный не только в процессе собственной работы, но и полученный от заслуженных старейших энергетиков, которые с удовольствием делятся знаниями с молодым поколением. И на этом ещё не всё. Как член молодёжного движения ВАО, знаю о постоянном проведении анализа событий на АЭС всего мира и регулярном внедрении на Запорожской АЭС корректирующих мероприятий, предотвращающих возможные ошибки персонала и неполадки в работе оборудования. Со стороны руководства компании и администрации ЗАЭС проводится серьёзная политика в области обеспечения безопасности. Известно, что на третьем энергоблоке проведена масштабная работа по модернизации, и он готов к дальнейшей безопасной эксплуатации. С уверенностью в завтрашнем дне считаю продление срока эксплуатации разумным и необходимым решением. Это понимают и другие молодые ребята, которые хотят надолго связать свою жизнь с работой на ЗАЭС. У меня все. Спасибо!

Рожило Я.О.: Дякую Андрію Михайловичу. Да, безпека дійсно залежить не тільки від устаткування, но і від молодих фахівців. Будемо сподіватись, що рівень їх буде відповідний, і буде в них робота в цій країні. Наступний доповідач у нас – Бронніков Володимир Костянтинович, це як раз представник Всесвітньої Асоціації операторів атомних електростанцій на Запорізькій атомній електростанції. Будь ласка до 7 хвилин.

Бронніков В.К.: Уважаемые участники слушаний! Блок №3 более 7 месяцев находился с выгруженным топливом. Проведена глубокая модернизация и углубленные исследования всего оборудования и прежде всего оборудования реакторной установки. В продолжении эксплуатации блока нуждается Украина, что подтверждает утвержденная Энергостратегия страны. Эксплуатирующая организация заявлено о продлении эксплуатации блока 3 на 10 лет, хотя, построенные по такому же проекту первый и второй блоки Балаковской АЭС продлили лицензию на 30 и 26 лет соответственно. Регулятор атомной энергетики Украины, в соответствии с национальным законодательством, исходя из того, что Украина не является реакторопроизводительной страной, рассматривает возможности продления лицензии лишь на эти 10 лет, по истечению которых эксплуатирующая организация должна будет, опираясь на новые, всё возрастающие требования, обновить анализ безопасности, провести новый цикл подтверждения, то есть регулятор закладывает обязанность эксплуатирующей организации постоянно повышать безопасность своих АЭС, а значит блок №3 и вся станция не будут жить по устаревающим правилам, а будут развиваться в соответствии с требованиями жизни. В представленных широкой общественности материалах и уже сделанных докладах, прослеживается гигантская работа, проделанная Компанией и коллективом Запорожской АЭС, чтобы блок №3 на новом жизненном этапе соответствовал современным стандартам МАГАТЭ и национальным требованиям. Персонал, проделавший эту работу - это жители нашего города и региона, глубоко осознающие свою ответственность и уверенные в том, что безопасность в городе, региона Украины ими обеспечена. Вместе с ними мы уверены, что все конструкции, системы, элементы блока №3 высоконадежны, квалификация персонала соответствует лучшим мировым характеристикам и поддерживается учебно-тренировочным центром, оснащённым лучшими мировыми системами поддержания квалификации всех категорий персонала

атомной энергетики. Многие из находящихся в этом зале знают, что Запорожская АЭС, как учредитель и активный участник Всемирной Ассоциации Атомных станций, постоянно находится в поле внимания этой организации, имеющей целью всемерное повышение безопасности своих членов и предоставляющей своим членам лучший мировой опыт. ВАО АЭС каждые четыре года организует партнерские проверки своих членов. В октябре прошлого года проверялась и Запорожская АЭС. Многие вероятно знают, что в процессе проверки дефицитов безопасности не обнаружено, партнеры нашли чему поучиться самим и чему поучить станцию, ведь движение к совершенству бесконечно. Уважаемые коллеги, из сделанных сегодня докладов, да и из моего выступления может сложиться впечатление, что у Запорожской АЭС нет никаких проблем, и что так будет до окончания её жизненного цикла. Но это не так. Есть проблема отработанного ядерного топлива и есть проблема РАО. В проекте заключения Государственной инспекции сказано, что на Запорожской АЭС все нормально с обращением с ОЯТ и РАО. Действительно у нас наиболее комплексные и современные технологии и установки переработки РАО и обращения с ОЯТ, но это если смотреть в разрезе тех 10 лет, на которые ожидается продлить лицензии. Мы с вами не заметили, как пролетели 30 лет с момента пуска третьего блока, пролетят и предстоящие 10 лет. На эти годы Компания обязана решить проблему передачи РАО на хранение и под ответственность государства, в противном случае мы так и будем хранить отходы в непредназначенных для длительного хранения, это 300 лет и более хранилищах РАО и ОЯТ, то есть мы будем обречены передать эту проблему потомкам, даже не предложив им способа её решения, не накопив ресурсов на реализацию этой задачи. Мы вправе надеяться, что Государственная инспекция будет поддерживать Компанию в решении этой проблеме и в Украине будет создана Система долговременного государственного хранения РАО, что ресурсы, которые передает государству Компания, будут сохраняться и использоваться по назначению. Никогда Запорожская АЭС не должна стать примером бестолкового использования атомной энергии, а должна оставаться экологически чистой на всех этапах своего жизненного цикла. В заключение думаю, выскажу мнение большинства присутствующих здесь в зале, мнение абсолютного большинства жителей региона, что мы поддерживаем работу Запорожской АЭС, видим пути ее развития, уверены в профессионализме ее персонала и просим учесть наше мнение при выдаче лицензии на продление эксплуатации блока №3. Спасибо.

Рожило Я.О.: Дякую, шановний Володимир Костянтинівич за підняті питання про відпрацьоване паливо. Ми вже чули від Юрія Олександровича, що це питання також вирішується зараз. Тепер, далі порядок буде такий у нас. Є у нас два мікрофона в залі. Я знаю, що тут скоріше всього є якісь запитання чи зауваження. Відповідно, давайте зробимо п'ять хвилин на запитання і відповідь. Тобто дві хвилини на запитання, ну щоб людина, якщо вона знає що вона конкретно хоче спитати, думаю за дві хвилини сформулює і три хвилини на відповідь. Якщо не буде можливості відповісти під час слухань, Держатомрегулювання буде зобов'язано, то єсть воно і так зобов'язане дати письмове роз'яснення. Відповідно, вкажіть якусь поштову адресу чи ще там підійдіть до столу, ну якщо не зможемо відповісти відразу. Так, ну давайте тоді с когось починати. Я не знаю. Підіймайте руки. Що так? Ну давайте. Можна хоч «за», хоч «проти». «За» ми вже послушали і якісь зауваження теж ми вислухали. Давайте тоді Юрій Олександрович дасть декілька коментарів до того, що сказав Володимир Костянтинівич.

Недашковський Ю.О.: Да, шановні колеги! Ми дійсно є ціла низка проблем, які мають відкладений характер і про них Бронніков Володимир Костянтинович сказав. Це і питання зняття з експлуатації і накопичення відповідних коштів, і питання поводження з радіоактивними відходами. Що стосується радіоактивних відходів. Дійсно Запорізька АЕС тут у нас флагман у цьому питанні. Тут створені необхідні комплекси переробки і твердих і рідких радіоактивних відходів, в тому числі у спільному проекті із Європейською комісією. Тому питання поводження з радіоактивними відходами безпосередньо на майданчику Запорізької АЕС воно вирішено. І на строк служби Запорізької атомної електростанції цих проблем не виникає. Проблема виникає в тому, що держава на сьогодні не готова виявилась до прийняття цих відходів уже на тривале остаточне захоронення – триста і більше років. І ця проблема нами неодноразово порушувалась на всіх державних рівнях. В тому числі на парламентських слуханнях. І на сьогодні нарешті, в цьому році, я вважаю, що ми отримали її достойне вирішення. З тої точки зору, що Фонд поводження з радіоактивними відходами, який був започаткований ще в 2008 році – «Енергоатом» його старанно, значить, наповняв своїми щорічними перерахуваннями – але ці кошти, які надходили до державного бюджету нецільовим чином і не завжди в повному обсязі використовувались на створення – уже тепер з боку держави – відповідних сховищ, відповідного обладнання для уже остаточного захоронення цих відходів. В цьому році було прийнято дві законодавчі зміни. Це зміна до відповідного закону про функціонування фонду поводження з радіоактивними відходами і зміни до законів, які визначають порядок використання бюджетних коштів. Ми спільно з депутатським корпусом дуже потужно працювали у цьому напрямку і я впевнений що уже наступного з цього і з наступного року всі кошти, які «Енергоатом», повторююсь добросовісно перераховує до державного бюджету – так званий екологічний податок – вони тепер використовуватись цільовим чином. І у Чорнобильській зоні відчуження на підприємствах «Вектор» будуть створені відповідні сховища. Держава в цьому плані дуже серйозно відгукнулася нам назустріч. Що стосується іншого питання, яке теж залишалось тривалий час невирішеним. Вірніш, воно було вирішено на папері, але фактично не функціонувало належним чином. Це питання накопичення коштів на зняття з експлуатації. Так, ми продовжили на 10 років. Ще через 10 років зберемося і, виконавши там уже відповідно до нових нормативів, там іще додатково обсяг робіт, обстежень, обґрунтувань подовжимо, допустим, іще на 10 років. Але рано чи пізно це закінчиться і блоки треба буде знімати з експлуатації. Це теж достатньо вартісні заходи, які передбачають законодавчо встановлені і процедури, і терміни витримки, і терміни і процедури демонтажа, захоронення і таке інше. Це робота на десятиріччя. І кошти на неї треба планувати і накопичувати зараз. І ці кошти повинні їх накопичення повинно відповідати двом основним вимогам. Перша вимога, це вони повинні бути захищені від будь-якого першочергової вимоги, списання там і таке інше, щоб вони не втратились в результаті якихось судових позовів і там рейдерських атак, там чого завгодно можна. Ну ми знаєм, так сказати, всі негаразди новітньої української історії, от. А друге, це вони повинні бути захищені від інфляції. Так от, якщо перша вимога, вона виконувалася – «Енергоатом» щорічно перераховував до державного бюджету кошти і звідти їх так би мовити, рейдери, не вицуплювали але насправді ці кошти дуже серйозно обезцінювалися від інфляції. І якщо говорити на сьогодні, таких коштів там

накопичено там трохи більше ніж три і одна десята мільярда гривень, але порахувати по нинішньому курсу це там ну близько чуть більше ста мільйонів євро. Ви прекрасно розумієте, що за такі кошти не те що там один блок, не зняти з експлуатації, там його мабуть навіть не приступитися до цих процесів. Тому зараз виконується робота, яка ще не доведена до логічного завершення, але ми отримали міжнародного консультанта. За грант Європейського банку реконструкції і розвитку який там передбачено тією самою програмою підвищення безпеки, яка співфінансується міжнародними фінансовими організаціями, і ми отримали оці всі перші висновки, підтвердження наших значить, оцих застережень, про які я сказав. І ми цю роботу продовжимо. Якщо по фонду радіоактивних відходів ця ситуація вирішена, то по фонду зняття з експлуатації (або він називається фінансовий резерв – накопичення фінансового резерву для знаття з експлуатації) ця робота ще тільки триває. Це дійсно завдання компанії «Енергоатом» спільно з урядовими структурами і парламентським корпусом значить, пробити відповідні зміни, для того, щоб ці кошти не тільки накопичувались, але й були захищені від інфляції. І в той момент, коли настане період зняття з експлуатації, їх можна б було мати в достатньому обсязі, для того, що виконати ці роботи. Дякую.

Рожило Я.О.: Дякую, Юрій Олександрович. Ну, шановні колеги, хтось є? Ще якісь тому, що я теж можу на правах модератора напевне запитання задати.

Музика П.О.: Ну давайте, если позволите.

Рожило Я.О.: Так, будь ласка.

Музика П.О.: Значить. Что хочется сказать. Жители Энергодара как никто понимают важность продления энергоблоков атомной станции. И вот почему. Во-первых, это продление жизни самой станции, а город неразрывно связан с атомной электростанцией и поэтому – не будем кривить душой – это и продление жизни и жизнедеятельности самого города. Продление – это стабильные рабочие места. Продление – это стабильная заработная плата. Продление – это отчисление в бюджет. И, в конце концов, продление – это участие Компании в социальной сфере города. Это и культурные мероприятия, это и спортивные мероприятия. То есть жизнь города неразрывно связана со стабильной работой атомной электростанции. И, что мы еще понимаем, живя в городе атомщиков, что сами работники это высококвалифицированный профессиональный коллектив, который умеет, как мы видим, достигать целей и выполнять поставленные задачи. И подтверждение тому, что Компания не просто обучает, да, персонал? Она еще построила такой учебно-тренировочный комплекс, которому аналогов нет – у нас в стране это точно – и это говорит о том, что Компания подходит очень серьезно к безопасности станции, к безаварийной работы ее. Поэтому хочу выразить, я думаю, не только мое мнение, а всех, кто. Продление блоков – это жизненно необходимое для нас – для всех жителей. И хочу сказать то, что ну есть проблемы у нас в городе, но только, наверное, ну недаленовидные люди понимают или не понимают, что в такой экономически сложной сейчас ситуации, в которой находится и страна, и многие компании, и Компания НАЭК «Энергоатом» сейчас сложно требовать каких-то жесткие требования по выполнению того тех достройки тех объектов, которые у нас в городе остались и сияют как такое бельмо не достроя. Нам необходимо выработать четкое понимание и работать вот по вопросу, что мы будем делать с этими недостроями. Я так понимаю, что это планы на будущее, но их ни в коем случае нельзя оставлять и это важно для нашего города, вот достройка этих объектов. Спасибо.

Рожило Я.О.: Дякую. Може є якісь запитання? Ну давайте я тоді спитаю. От я пам'ятаю минулі громадські слухання по другому енергоблоку. Я їх також модерував. І було дуже цікаве запитання від представників місцевої громади з приводу того, чи можуть вони купувати електроенергію там безпосередньо у «Енергоатома». Я думаю, що Юрій Олександрович може прокоментувати це питання в світлі новоприйнятого закону про енергоринок.

Недашковський Ю.О.: Дякую, за запитання і можливість пояснити ситуацію. Шановні колеги. От в нинішній моделі енергоринку відповідно до чинного та модель, яка діє ще на сьогодні і буде діяти цей, наступний рік і першу половину 2019 року – таке неможливо! На сьогодні по «Енергоатом» всю електричну енергію свою продає до державного підприємства «Енергоринок», до єдиного покупця. Далше ДП «Енергоринок» транзитуює вірніш через мережі НЕК «Укренерго» електроенергія транзитуюється до обласних енергорозподільчих компаній. Обласні енергорозподільчі компанії уже продають і доводять цю електричну енергію до безпосередніх споживачів. Будь то підприємства промисловості, чи комунальні підприємства, чи уже безпосередньо громадяни, які споживають електричну енергію у своїх оселях. Нова модель енергоринку – вона міняє ці філософію. Закон набрав прийнятий в цьому році він набрав чинності. підписаний Президентом і, як уже сказав, повномасштабно запрацює с першої половини 2019 року. Його філософія докорінно змінена. Мета цього закону і механізми, які в ньому прописані, це те, що б будь-який споживач електричної енергії міг купити її у того, у кого він захоче. А відповідно виробники, транзитери, вони повинні змагатися за цього споживача, пропонуючи йому кращі, надійніші послуги за доступнішою, за кращою ціною. От в рамках нової моделі енергоринку «Енергоатом» зараз дуже потужно готується до роботи в новій моделі Енергоринку. Ми, звичайно, розглядаємо можливість пропонувати не тільки крупним промисловим споживачам наші послуги з виробництва і надання електричної енергії, але і містам-супутникам послуги не тільки там з тепла, і водопостачання і водовідведення – традиційних комунальних послуг, які ми передаємо через до комунальних підприємств, а комунальні підприємства міські уже розповсюджують далше по квартирам, а й безпосередньо виходити самому «Енергоатому», самим атомним електростанціям безпосередньо виходити на об'єднання громад по житловому господарству, безпосередньо виходити на кінцевого споживача, для того, щоб надавати йому ці послуги. І ми хочемо звичайно ж, якщо ми хочемо щоб ці послуги купували у нас, а не в когось іншого, то, звичайно, ми повинні пропонувати дуже конкурентну ціну і дуже якісне надання цих послуг і їх супроводження. Тому, я впевнений, що з 2019 року, з другої половини, ми до цього зараз, я повторюю, дуже серйозно готуємось, і ми серйозно підготуємось і ми зможемо от в наших містах-супутниках надавати такі послуги. Але це не значить, що тільки в наших містах-супутниках будь-яка громада, будь-який територіальний комплекс, який захоче отримувати електроенергію по прямому контракту з «Енергоатомом» на так називаємому ринку двосторонніх договорів він зможе такі послуги получить. Дякую.

Рожило Я.О.: Дуже дякую за коментар, Юрій Олександрович. Може є якісь запитання ще в залі чи там зауваження? Чи може якісь виступи? Так. Я вас прошу до мікрофону. Називайте себе.

Субботін В.: Добрий день. Субботін Виктор – Генеральний директор «Турбоатома». Хочу поблагодарить Юрия Александровича за приглашение

принять участие в общественных слушаниях. Постольку поскольку мы, как завод-производитель, ну поставили оборудование на Запорожской станции все шесть блоков наши турбины – турбины с конденсаторами. И сегодня мы работаем над, завершили монтаж третьего конденсатора на третий энергоблок, который мы произвели. Хочу доложить общественности, что этот конденсатор фактически разработан новый чертеж, новая документация, новые материалы, из которых он произведён. Если первые конденсаторы, которые отработали 30 лет, были из труб МНЖ, то теперь это нержавеющая трубка. Если в первые конденсаторы набивались трубки уже непосредственно на станции, то сегодня мы фактически создали производство, конденсаторное производство по новым технологиям на самом заводе. Мы завезли модули, вы это знаете, которые – точнейшее производство по размерам, параметрам, по изготовлению. Мы произвели модернизацию завода под эти конденсаторы в объеме более 3 миллионов долларов США закупили импортное оборудование, обретаемые сварки, развальцовки, проверку всех этапов производства. Таким образом, вот именно сегодняшние общественные слушания, мы готовились вместе с Компанией, в поставке конденсатора, мы даем гарантию его эксплуатации более 30 лет. Я слышал, что сегодня на 10 лет дается продление срока службы блока, но конденсатор будет работать не менее 30 лет! Аналогичные конденсаторы поставлены на Балаковской станции – получили продление на 30 лет. Мы гарантируем, что и здесь на Запорожской станции это будет выполнено! Первый и второй, пока были продления с прежними конденсаторами, мы готовимся их тоже заменить. Взяли в производство четвертый конденсатор – на четвертый блок. Готовимся к следующему году срок продления службы. Таким образом, взаимодействие «Турбоатома» с такой компанией, как НАЭК «Энергоатом», обеспечивает и нашу перспективу и жизнестойкость. Вот тезис, который мы здесь читаем «Развитие Запорожской АЭС – это гарантия сталого розвитку развития экономики Украины». Так вот на примере заводо-производителей машиностроения Украины – это как раз является надежным и важным примером. Спасибо.

Рожило Я.О.: Дякую. Дійсно, і місця робочі, і кваліфіковані кадри. Так, ще є якісь виступи, зауваження? Дивіться, я просто хотів повідомити, може хто не знає, що до 1 листопада все ще тривають громадські обговорення – тобто, якщо виникнуть якісь запитання, ви можете їх в письмовій формі адресувати Держатомрегулюванню. І я тоді для заключного слова, напевне, якщо ні в кого не має запитань, передаю слово Борису Васильовичу – голові Держатомрегулювання.

Столярчук Б.В.: Дякую. Ну ще раз хочу вам подякувати за те, що ви небайдужі до таких проблем. З іншого боку, я вперше дуже здивований тим, що практично нема запитань. Но я розцінюю це так, що громадяни стають більш обізнаними в проблемах, турбуються, інтересуються, ми повністю відкриті. Все можна узнати із наших сайтів. Як Держатомрегулювання, так і НАЕК «Енергоатом». Тому, як би там не було, як було сказано до 1 листопада громадські слухання будуть тривати. Ми готові відповісти на будь-які ваші запитання, які стосуються безпеки. І, безумовно, ваша думка буде врахована під час подальшої нашої діяльності. Тому ще раз хочу вам подякувати за те, що ви прийшли, за те, що ви володієте проблемами, за те, що ви небайдужі до атомної енергетики. Ну ще раз дуже дякую і вважаю, що на оцій ноті і завершимо сьогоднішнє наше громадське обговорення. Дякую.